Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Iñaki Alberdi Arruti

Azpeitia, Gipuzkoa
(1934-2019)

Aurkibidea

Biografia

1934ko azaroaren 24an jaio zen Azpeitiko Erdi kaleko "Trastornoneko" etxearen bigarren pisuan. Ikasketak herriko eskolan egin zituen. 14 urte egiterako hasi zen 'Fábrica de muebles Garitano Alberdi' lantegian lanean. Aita lantegiko bazkide zen, eta hasierako urteetan "pintxe" lanetan aritu zen bertan. Jesuitinetan marrazketa ikasi zuen, eta, gero, egurra tailatzen hasi zen. Tailan taldean aritzen ziren, eta han sortu zitzaion kanturako afizioa. Lankide batek animatuta hasi zen Azpeitiko musika bandan solfeoa ikasi eta klarinetea jotzen.

Zintak

AZP-073

- **Proiektua**: Azpeitiko Euskara Beka
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Frantsesena, Eñaut
- **Data**:
- **Iraupena**: 44 min
- **Euskarria**: DVD
- **Kodifikatzailea**: Oruesagasti, Ainitze
- **Transkribatzailea(k)**: Leturia, Ane

Pasarteak

1. "Kaminburu"-ko Eduardo eta don Bitoriano maisuak

- **Erref**: AZP-073/002
- **Iraupena**: 0:02:30. **Hasi**: 00:01:04. **Bukatu**: 00:03:34
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:
Eskolan "pargulotan" hasi zen udaletxe azpian zeuden lokaletan. Zazpi urte zituela egin zuen komunio txikia. Zortzi urterekin, bertan, herriko eskolan hasi zen. Kaminburuko Eduardo ikasi zuen irakurtzen; 11 urtetik 13ra bitartean don Bitoriano "maixu beltza"rekin ibili zen. Dotrina ez beste dena erdaraz ikasten zuten. Irakasleak euskararik jakin ez arren dotrina euskaraz galdetzen omen zien.

2. Aitaren lantegira lanera

- **Erref**: AZP-073/003
- **Iraupena**: 0:01:03. **Hasi**: 00:03:34. **Bukatu**: 00:04:37
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Lantegiak

Laburpena:
Iñakiren aitak egur lantegia zuen beste bazkide batzuekin batera; "Fábrica de muebles Garitano Alberdi" zuen izena. 14 urte egiterako, San Inazio ondorenean, aitaren lantegian hasi zen lanean.

3. Maristetan marrazketa ikasten gezurra esanda

- **Erref**: AZP-073/004
- **Iraupena**: 0:00:48. **Hasi**: 00:04:37. **Bukatu**: 00:05:25
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Lantegiak

Laburpena:
Aitaren lantegian "pintxe" lanetan hasi zen. Maristetan marrazketa ikasi zuen; eskola horietara joateko 14 urtetik gogora eduki behar ziren, eta Iñakik egiteko zituenez, gezurra esanda hasi zen. Marrazketan ondo moldatzen zela dio.

4. Lanean sortu musikarako zaletasuna

- **Erref**: AZP-073/005
- **Iraupena**: 0:00:55. **Hasi**: 00:05:25. **Bukatu**: 00:06:20
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Fraideak
- Ekonomia eta industria » Lantegiak

Laburpena:
Tailan aritu zen aitaren lantegian. Mahai handi baten inguruan zortzi lagun aritzen ziren lanean, eta han ikasi omen zuen kantuan. Han sortu zitzaion musikarako zaletasuna. Gero, Joxemai Flako "Alemana" lankideak tentatuta hasi zen solfeoa ikasi eta bandan klarinetea jotzen.

5. Zaharregia tipletarako

- **Erref**: AZP-073/006
- **Iraupena**: 0:01:09. **Hasi**: 00:06:20. **Bukatu**: 00:07:29
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Musika
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizkizunak eta otoitzak

Laburpena:
Lanera joan aurretik egunero joan ohi zen jesuitinetan Julian Barrenetxeak zazpi terdietan ematen zuen mezara. Behin, Barrenetxeak zenbat urte zeuzkan galdetu zion Iñakiri. 14 urte zituen; "zahartxue... tipletako!". Maristera joan ohi ziren tipletarako mutil bila, baina herriko eskolara ez.

6. Musika bandan hasiberria

- **Erref**: AZP-073/007
- **Iraupena**: 0:02:45. **Hasi**: 00:07:29. **Bukatu**: 00:10:14
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak
- Aisia » Kultura » Musika

Laburpena:
Pako Gurrutxaga musika bandako zuzendari zela sartu zen Iñaki Azpeitiko bandan; 16 urte zituen. Otsailean hasi eta San Inazioetan jo zuen lehenengo aldiz klarinetea bandarekin. Bandarekin hasiberritan bizitako pasadizoak kontatzen ditu.

7. Banda desegin zenekoa

- **Erref**: AZP-073/010
- **Iraupena**: 0:02:17. **Hasi**: 00:11:48. **Bukatu**: 00:14:05
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Musika

Laburpena:
Iñaki musika bandan hasi eta urtebete ingurura banda desegin egin zen. Musikariek ehuneko ehuna eskatzen omen zuten; hilea 20 duro. Udalak erdian eman nahi zien, eta horrela, bandan zuzendaria bakarrik gelditu zen. Zuzendaria pixkanaka-pixkanaka jendeari bandara joateko hots egiten hasi eta urte hartako koroatzerako banda osatu zuten.

8. Pazko bigarrenez Loiolara

- **Erref**: AZP-073/012
- **Iraupena**: 0:01:27. **Hasi**: 00:16:23. **Bukatu**: 00:17:50
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak
- Aisia » Kultura » Musika

Laburpena:
Pazko bigarrenean musika banda Loiolara joan ohi zen jotzera goizeko zazpietako mezara. Meza bukatu ondoren hiru bat pieza jo eta sakristian mokadutxoa izaten zuten; gailetak eta anisa. Loiolatik Madalenaraino kalejiran joan ohi ziren gero. Behin Madalenan zirela, beste pieza batzuk jo eta mokadutxoa ematen zien. Behin baino gehiagotan joan omen zen anisa edan eta Eskuztara lo egitera; 17 urte zituen artean eta.

9. Erdi kalean pilotan

- **Erref**: AZP-073/013
- **Iraupena**: 0:02:00. **Hasi**: 00:17:50. **Bukatu**: 00:19:50
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Bainuak, errekak eta uretako jolasak
- Herria, azpiegitura » Garraioak » Bizikletak eta motorrak

Laburpena:
Umetan Erdi kalean jolasten zuen. Etxeetako pareten kontra jolasten zuten pilotan, debekatuta zegoen arren. Erdi kalean ez zen trafikorik izaten; noizean behin Damaso Azkue lantegiko kamioia pasatzen zen soilik. Jendea bizikletaz ibiltzen zen. Sokadantzan, "zapoketan", "kinkirriñean"... jolasten zuten neska zein mutil. Amu aldera joaten zen igeri egitera.

10. Estraperloko ogi zuria eskaileratan

- **Erref**: AZP-073/015
- **Iraupena**: 0:03:54. **Hasi**: 00:20:20. **Bukatu**: 00:24:14
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baratzea eta soroa
- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean
- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Lanbideak » Negozioak, dendak

Laburpena:
Iñakiren aita baserritarra zen eta lantegiaren atzealdean baratzea zeukaten. Patatak, berdurak, txermenak... biltzen zituzten bertatik. Ez zuten goserik pasatu, baina ogia errazionamenduan zegoen eta hura jateko gogoa izaten zuen. Etxepean okindegia zegoen, eta Iñakiren portalean gordetzen zuten estraperloko ogi zuria. Ogia hartzeko tentazioa izaten zuen.

11. Inauteriak eta zezena

- **Erref**: AZP-073/017
- **Iraupena**: 0:01:14. **Hasi**: 00:25:28. **Bukatu**: 00:26:42
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Inauteriak
- Aisia » Jai-giroa » Zezenak

Laburpena:
Lehengo inauteriak nolakoak izaten ziren azaltzen du. Inauterietako astelehenean eta asteartean zezena arratsaldean ibili ohi zen pilotalekuan. Zezenak ihes ez egiteko Damaso Azkue lantegiko kamioia eta barrikak jartzen omen zituzten; zezena libre, soka gabe, ibiltzen baitzen.

Transkripzioa
- Baiño lehen izeten huan oingo diferentie. Ordun oain iten dan bezela astelehena ta asteartie jai ta? Ordun astelehena [...] lana iten huan. Jaie bai, jaie ya karnabal zelebratzen huan baiño ez zea, oingo... oingo zeaik ez. O trajie jantzite ertetzen huan o korbatikin-ta igual ertetzen huan ta zezena izeten huan, baiño ez... oingo festaik ez huan eoten. Zezena, zezena ta zezena. Ta astelehenien ta asteartien eoten huan arratsaldin zezena. Baiño zea, frontoi txikiyen, frontoi txikiyen, hola jardín inguruen. Oain´e han zeok, baiño oain diferente zeok, lehen petrillekin ta zeoan, ta han izeten huan zezena. Itxite ipintzen zien buelta osuen ta Damasoneko kamiona ta barrikek eta ipintzen zitien ez eskapatzeko zezenak eta... Baiño sokaik be, e! Han... han libre ibiltzen huan zezena, e?
- Ta heu ibiltzen al hitzean zezenin?
- Bai, ni nola ibiliko nitxean, ba? Gu zean, petril gaiñien. Ez, ni zezenien... Bai, ibili izen nauk baiño urrutitiken.

12. 'Sakabi'ri solfeatzen

- **Erref**: AZP-073/020
- **Iraupena**: 0:00:46. **Hasi**: 00:30:40. **Bukatu**: 00:31:26
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak
- Aisia » Kultura » Musika

Laburpena:
Faustino Azpiazu Sakabi soinu-jotzaileari musika piezak irakasten aritu zen. Sakabik ez zekien solfeorik eta Iñakik, berriz, ez zekien soinua jotzen; hala, notak banan-banan abesten zizkion trikitilariari. Gero, hark soinuarekin jotzen zituen, pieza atera arte. Sakabi azkarra zela eta soinua jotzeko hatz egokiak zituela dio.

13. Soldadutza amaitzean penatan etxera

- **Erref**: AZP-073/023
- **Iraupena**: 0:01:54. **Hasi**: 00:33:14. **Bukatu**: 00:35:08
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Soldadutza

Laburpena:
1955an Donostian egin zuen soldadutza. Donostian, Loiolako kuartelean eta Orio gainean, instrukzioak egiten, egon zen. Sei hilabete egin zituen soldadutzan. Azkenerako penatan bueltatu zen etxera.

14. Azkoitira dantzara

- **Erref**: AZP-073/024
- **Iraupena**: 0:01:06. **Hasi**: 00:35:08. **Bukatu**: 00:36:14
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak
- Aisia » Kultura » Musika

Laburpena:
Azpeitiko musika bandak hamabostean behin jotzen zituen “bailableak” plazan. Bandarekin jotzen ez zuen igandetan, Azkoitira joaten zen dantzara; han ikasi omen zuen dantzan. Azkoitiko andregaia bilatu zuen.

15. Urrestillara neska-laguntzera

- **Erref**: AZP-073/025
- **Iraupena**: 0:01:22. **Hasi**: 00:36:14. **Bukatu**: 00:37:36
- **Multimedia**: bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak
- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak

Laburpena:
Komunsoron erromeria egiten zen. Bolatokia ere ba omen zen bertan. Erromeriatik bueltan, Urrestillara egin zuen neska-laguntza kontatzen du. Bidean txakur bat zaunkaka hasi eta tokian bertan agurtu omen zuen neska.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2026-11-27

CC-by-sa | **Ahotsak.eus**

Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com